

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 244/08-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. augusta 2008 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. K. M., M., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Úradu vlády Slovenskej republiky, sekcie kontroly a boja proti korupcii v konaní vedenom pod sp. zn. 1473-4/2008/IP-52/OPS a postupom Ministerstva financií Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. MF/11760/2008-244 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. K. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. júna 2008 doručená sťažnosť JUDr. K. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Úradu vlády Slovenskej republiky, sekcie kontroly a boja proti korupcii (ďalej len „úrad vlády“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1473-4/2008/IP-

52/OPS a postupom Ministerstva financií Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo financií“) v konaní vedenom pod sp. zn. MF/11760/2008-244.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že 8. februára 2008 bolo ministerstvu financií doručené podanie sťažovateľa označené ako „*podanie 13 sťažností proti nesprávnej činnosti orgánu verejnej správy v 13 začatých konaniach o vrátení 13 preplatkov dane podľa ust. § 63 ods. 4 zákona č. 511/1992 Zb., v spojení s ust. § 10 ods. 8 zákona č. 145/1995 Z. z.*“.

Sťažovateľ ďalej uviedol, že listom z 22. februára 2008 č. k. MF/11760/2008-244 mu ministerstvo financií vrátilo toto podanie, preto „podal žiadosť zo dňa 14. 3. 2008 o kontrolu nesprávneho postupu pri prijímaní, evidovaní a vybavovaní sťažnosti č. j. MF/11760/2008-244 zo dňa 22. 2. 2008 na Úrad vlády SR, Sekcia kontroly a boja proti korupcii.

Úrad vlády SR oznámením o postúpení podania sp. zn. 1473-4/2008/IP-52/OPS zo dňa 1. 4. 2008 oznámil sťažovateľovi, že jeho žiadosť postúpil na Ministerstvo financií SR. Predmetné oznámenie bolo doručené sťažovateľovi dňa 4. 4. 2008. (...)

Zo skutočností uvedených v článku č. I. tejto sťažnosti a ustanovení právnych predpisov citovaných v článku II. tejto sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa domáhal zákonom predpísaným spôsobom (Zákon č. 152/1998 Z. z. o sťažnostiach) svojho práva, ktorý mu tento zákon dáva. V súlade s ustanoveniami Zákona č. 152/1998 Z. z. bolo povinnosťou príslušného orgánu sa podaním sťažovateľa zaoberať spôsobom, ktorý ustanovuje tento zákon a o spôsobe jeho vybavenia sťažovateľa vyrozumiť.

Sťažovateľ považuje za nevyhnutné zdôrazniť skutočnosť, že podaním zo dňa 4. 2. 2008 sa obrátil v súlade s ustanovením § 11 ods. 1 so sťažnosťou na orgán príslušný na vybavenie sťažnosti. Podľa ustanovenia § 11 ods. 1 bolo týmto orgánom príslušným na vybavenie sťažnosti vedúci orgánu verejnej správy.

Ako vyplýva z doposiaľ uvedených skutočností, táto sťažnosť nebola postupom predpísaným zákonom č. 152/1998 Z. z. vybavená.

Dôvodom jej nevybavenia je skutočnosť, že sťažovateľ je ako to vyplýva z listu odporcu v 2. rade..., teda orgán verejnej moci.

Zo sťažností však vyplýva, že sťažovateľ podával sťažnosť odporcovi v 2. rade nie

v postavení..., ale sťažoval sa na porušovanie svojich práv daňového subjektu - účastníka konania. Kto je daňovým subjektom vyplýva z ustanovenia § 5 ods. 1 zákona č. 511/1992 Zb.

Je nesporné, že sťažovateľ je daňovým subjektom - daňovníkom. Ako taký má všetky práva daňového subjektu, ktoré daňovým subjektom priznáva zákon č. 511/1992 Zb., vrátane práv, ktoré mu zaručuje zákon o sťažnostiach, vrátane práva podávať sťažnosť a domáhať sa ňou ochrany svojich práv a právom chránených záujmov a upozorňovať na konkrétne nedostatky, najmä na porušenie právnych predpisov, ktorých odstránenie si vyžaduje zásah orgánu verejnej správy.

Žiadne ustanovenie zákona č. 511/1992 Zb., ani zákona o sťažnostiach nevyklučuje možnosť, aby fyzická osoba, ktorá má postavenie verejného činiteľa v inom konaní, v ktorom jej práva a povinnosti nie sú definované jej postavením... nemohla využívať prostriedky ochrany, ktoré zákon každému účastníkovi takéhoto konania poskytuje.

Nakoniec, táto skutočnosť vyplýva aj z článku 12 ods. 2 Ústavy SR, podľa ktorého základné práva a slobody sa zaručujú na území SR aj bez ohľadu na iné postavenie.

Podľa ustanovenia tohto článku - nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať.

Je však nesporné, že odporca v 2. rade sťažovateľa z dôvodu jeho postavenia poškodil a znevýhodnil tým, že mu uprel právo podávať sťažnosti na porušovanie svojich práv, ktoré má ako subjekt v právnych vzťahoch, v ktorých nevystupuje ako orgán verejnej moci.“.

Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Právo sťažovateľa na inú právnu ochranu zakotvené v článku 46 ods. 1 Ústavy SR v spojení s článkom 12 ods. 2 Ústavy SR, postupom Úradu vlády Slovenskej republiky, Sekcia kontroly a boja proti korupcii vo veci sp. zn. 1473-4/2008/IP-52/OPS bolo porušené.

Právo sťažovateľa na inú právnu ochranu zakotvené v článku 46 ods. 1 Ústavy SR v spojení s článkom 12 ods. 2 Ústavy SR, postupom Ministerstva financií Slovenskej republiky vo veci sp. zn. MF/11760/2008-244 bolo porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Úradu vlády Slovenskej republiky, Sekcia kontroly a boja proti korupcii, aby vo veci vedenej na Úrade vlády Slovenskej republiky,

Sekcia kontroly a boja proti korupcii pod sp. zn. 1473-4/2008/IP-52/OPS porušovať namietané práva sťažovateľa.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Ministerstvu financií Slovenskej republiky, aby vo veci vedenej na Ministerstve financií Slovenskej republiky vo veci sp. zn. MF/11760/2008-244 porušovať namietané práva sťažovateľa.

Odporcovia sú povinní nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy

podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať.

Podľa § 11 ods. 1 zákona č. 152/1998 Z. z. o sťažnostiach v znení zákona č. 164/2008 Z. z. (ďalej len „zákon o sťažnostiach“) na vybavenie sťažnosti je príslušný vedúci orgánu verejnej správy. Ak sťažnosť smeruje proti vedúcemu tohto orgánu, vybavuje ju najbližší nadriadený orgán. Ak taký orgán nie je, na vybavenie sťažnosti v oblasti štátnej správy je príslušný ústredný orgán štátnej správy na kontrolu vybavovania sťažností.

Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o organizácii činnosti vlády“) ministerstvo financií je ústredným orgánom štátnej správy pre oblasť financií, daní a poplatkov.

Podľa § 24 ods. 1 zákona o organizácii činnosti vlády Úrad vlády Slovenskej republiky je ústredným orgánom štátnej správ... aj pre kontrolu vybavovania petícií a sťažností.

Podľa § 1 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o kontrole v štátnej správe“) kontrolu plnenia úloh štátnej správy vykonávajú

- a) Úrad vlády Slovenskej republiky,
- b) iné orgány štátnej správy (§ 6) (ďalej len „orgány kontroly“).

Podľa odseku 2 zákona o kontrole v štátnej správe orgány kontroly uvedené v odseku 1 vykonávajú vonkajšiu kontrolu v rozsahu svojej pôsobnosti vymedzenej osobitnými predpismi a vnútornú kontrolu ako súčasť plnenia svojich úloh v príslušnom odvetví štátnej správy.

Podľa § 2 ods. 1 písm. d) zákona o kontrole v štátnej správe úrad vlády vykonáva kontrolu vybavovania petícií a sťažností.

Podľa § 3 písm. a) zákona o kontrole v štátnej správe kontrolná pôsobnosť úradu vlády podľa § 2 sa vzťahuje na ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy, im podriadené orgány, ako aj na iné štátne orgány, ak osobitné predpisy neustanovujú inak.

Podľa § 6 ods. 1 písm. a) zákona o kontrole v štátnej správe iné orgány štátnej správy podľa tohto zákona sú ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy.

Podľa § 7 ods. 1 zákona o kontrole v štátnej správe orgány kontroly sú povinné vytvoriť v rámci svojej pôsobnosti funkčný systém vnútornej kontroly.

Podľa § 7 ods. 4 písm. b) zákona o kontrole v štátnej správe orgány kontroly v rámci vnútornej kontroly a v rozsahu svojej pôsobnosti kontrolujú najmä vybavovanie petícií, sťažností, oznámení a podnetov a podľa vecnej príslušnosti ich aj prešetrujú.

Pri prerokovaní sťažnosti v časti týkajúcej sa namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 2 ústavy postupom ministerstva financií ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity svojho konania o sťažnosti namietajúcej

porušenie základného práva alebo slobody, v dôsledku ktorého je o nej ústavný súd oprávnený konať len vtedy, keď sťažovateľ nemá k dispozícii účinný právny prostriedok nápravy pred iným orgánom štátu. Ústavný súd už predtým rozhodol, že nemá právomoc konať o návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby na vyslovenie porušenia jej základných práv, ak im poskytuje ochranu právny poriadok použitím opravného alebo iného právneho prostriedku pred iným orgánom verejnej moci (obdobne napr. II. ÚS 250/03, III. ÚS 51/07).

Vychádzajúc z uvedenej judikatúry, ako aj z citovaných právnych predpisov ústavný súd dospel k záveru, že na prešetrenie postupu vybavenia sťažnosti daňovým riaditeľstvom bolo v prvom rade povolané ministerstvo financií ako ústredný orgán štátnej správy aj pre oblasť financií, daní a poplatkov (§ 7 ods. 1 zákona o organizácii činnosti vlády), ktoré s poukazom na § 1 ods. 1 písm. b), § 6 ods. 1 písm. a) a § 7 ods. 1 a ods. 4 písm. b) zákona o kontrole v štátnej správe v rámci vnútornej kontroly bolo kompetentné prešetriť a skontrolovať postup daňového riaditeľstva. Až následne, a to aj s prihliadnutím na § 11 ods. 1 zákona o sťažnostiach, § 24 ods. 1 zákona o organizácii činnosti vlády, § 1 ods. 1 písm. a), § 2 ods. 1 písm. d) a § 3 písm. a) zákona o kontrole v štátnej správe by nastupovala právomoc úradu vlády na kontrolu vybavenia sťažnosti ministerstvom financií. Napokon so skutočnosťou, že právomoci ústavného súdu na prešetrenie postupu daňového riaditeľstva predchádzala právomoc iného orgánu, bol stotožnený aj samotný sťažovateľ, keď jeho postup namietal podaním, síce nie adresovaným ministerstvu financií, ale priamo úradu vlády.

Zistené skutočnosti viedli ústavný súd k záveru, že sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. II. ÚS 276/08).

Vo zvyšnej časti sťažnosti sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 2 ústavy postupom úradu vlády v súvislosti s neprešetrením jeho sťažnosti na postup ministerstva financií.

Z odpovede úradu vlády sp. zn. 1473-4/2008/IP-52/OPS z 1. apríla 2008 na podania sťažovateľa vyplýva okrem iného aj toto:

«Po posúdení predmetu podaní uvádzame, že vecná pôsobnosť Úradu vlády SR v oblasti vybavovania petícií a sťažností je stanovená zákonom č. 575/2001 Z. z. a zákonom č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 10/1996 Z. z.“). Podľa ustanovenia § 24 ods. 1 zákona č. 575/2001 Z. z. je Úrad vlády SR ústredným orgánom štátnej správy pre kontrolu vybavovania petícií a sťažností. Podľa § 2 ods. 1 písm. d) zákona č. 10/1996 Z. z. tento úrad vykonáva aj kontrolu vybavovania petícií a sťažností, pričom podľa § 3 písm. a) citovaného zákona sa kontrolná pôsobnosť Úradu vlády SR na výkon kontroly podľa § 2 vzťahuje na ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy, im podriadené orgány, ako aj na iné štátne orgány, ak osobitné predpisy neustanovujú inak.

Vaše námietky v podaniach zaslaných na Úrad vlády SR smerovali proti postupu DR SR B., ktoré je v zriaďovateľskej pôsobnosti MF SR a samostatnému oddeleniu sťažností MF SR, ktoré je súčasťou organizačnej štruktúry tohto ministerstva. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody, nie je na vykonávanie kontroly týchto orgánov vecne príslušná sekcia kontroly a boja proti korupcii Úradu vlády SR. V zmysle § 6 ods. 1 písm. a) zákona č. 10/1996 Z. z. takúto kontrolu vykonávajú iné orgány štátnej správy (podľa § 1 ods. 1 písm. b) tohto zákona označované ako „orgány kontroly“), pričom vo Vašom prípade je týmto orgánom kontroly MF SR.

Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 10/1996 Z. z. sú tieto orgány povinné vytvoriť v rámci svojej pôsobnosti funkčný systém vnútornej kontroly, v rámci ktorého podľa § 7 ods. 4 písm. b) citovaného zákona kontrolujú aj vybavovanie petícií, sťažností, oznámení a podnetov a podľa vecnej príslušnosti ich aj prešetrujú.

Kontrolu, ktorej vykonania ste sa vo svojich podaniach dožadovali (s odvolaním sa na nesprávne ustanovenia zákona), je kontrola podľa § 21 zákona č. 152/1998 Z. z., pričom z ods. 1 citovaného ustanovenia vyplýva, že uvedenú kontrolu vykonáva v orgánoch verejnej správy ich vedúci alebo ním poverená osoba.

Vzhľadom na uvedené Vám oznamujeme, že tieto podania aj s ich prílohou časťou boli postúpené MF SR na zabezpečenie ich vybavenia s tým, aby Vás o výsledku informovali priamo a kópiou odpovede aj sekciu kontroly a boja proti korupcii Úradu vlády SR.»

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 299/07, III. ÚS 99/08).

Ústavný súd v rámci doterajšej rozhodovacej činnosti vyslovil, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom na zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj základom ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotveného v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50). Zároveň podľa čl. 46 ods. 4 ústavy podmienky a podrobnosti o tejto ochrane ustanoví zákon, resp. v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy sa možno domáhať práv podľa čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (obdobne napr. I. ÚS 56/01, I. ÚS 136/06, III. ÚS 198/07, III. ÚS 32/08).

Ústavný súd zistil, že úrad vlády citovaným listom sp. zn. 1473-4/2008/IP-52/OPS z 1. apríla 2008 sťažovateľovi s poukázaním na príslušné zákonné ustanovenia jasne oznámil, z akého dôvodu bola jeho sťažnosť postúpená na vybavenie ministerstvu financií. Z toho nepochybne vyplýva, že úrad vlády vecne sťažnosť nevybavil v prospech, resp. neprospech sťažovateľa, ale ju len posunul na vybavenie príslušnému orgánu verejnej moci, pričom tento svoj úkon aj náležite odôvodnil. Uvedený postup úradu vlády s poukázaním na odôvodnenie tohto rozhodnutia v časti, v ktorej sa ústavný súd zaoberal dôvodmi odmietnutia sťažnosti pre nedostatok právomoci, považuje ústavný súd za súladný so zákonom a z ústavného hľadiska akceptovateľný.

Zistené skutočnosti zatiaľ vylučujú, aby bolo vôbec možné uvažovať o porušení základného práva sťažovateľa na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 2 ústavy postupom úradu vlády. Keďže ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi

napadnutým postupom úradu vlády a namietaným porušením označených článkov ústavy, sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uplatnenými v jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. augusta 2008